

YENİ TÜRK TİCARET KANUNUNDA YAPILAN DÜZENLEMELERİN KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Araş. Gör. Burcu NAZLIOĞLU² Prof. Dr. Yıldız ÖZERHAN³

Özet

Türk ekonomisinde son yıllarda yaşanan önemli gelişmelerin de etkisiyle birlikte, gerek ülkemize gelen yabancı sermaye yatırımı, gerekse Türk yatırımcıların yurt dışına açılmaları, uluslararası piyasaların kurallarına uyumlu yeni bir Türk Ticaret Kanununun yayınlanmasını zorunlu kılmıştır. Bu amaçla, yaklaşık elli yıldan beri yürürlükte olan 6762 sayılı Türk Ticaret kanununu yürürlükten kaldıracak olan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 13 Ocak 2011 tarihinde TBMM’de kabul edilmiş ve 14 Şubat 2011 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Kanun 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmeden önce 6335 sayılı kanunla Türk Ticaret Kanunu ve Yürürlük kanununda değişiklik yapılmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda (bundan böyle yeni TTK olarak adlandırılacaktır) hâkim olan anlayış, kurumsal yönetim ilkelerini tesis etmektir. Özellikle pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketlerde, pay sahipleri başta olmak üzere, tüm ilgililerin menfaatlerini korumaya yönelmiş yeni bir kurallar sistemi oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu kuralların temellerini, şeffaflık, iyi ve hesabı verilebilir bir yönetim ve etkili bir iç ve dış denetim oluşturmaktadır. Bu çerçevede yeni TTK ’da birçok düzenleme yapılmıştır.

Bu çalışmada öncelikle kurumsal yönetim ilkeleri üzerinde durulacak ve yeni TTK ’da bu yönde yapılan düzenlemelerin bir değerlendirilmesi yapılacaktır. Ayrıca 6335 sayılı kanunla yapılan değişikliklerin de kurumsal yönetim ilkeleri açısından bir değerlendirmesi yapılacaktır. Kanunda özellikle, finansal raporlama ve denetim alanında yapılan düzenlemeler ayrıntılı bir şekilde ele alınarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Türk Ticaret Kanunu, Kurumsal Yönetim İlkeleri

THE EVALUATION OF REGULATIONS CONFIGURED IN NEW TURKISH COMMERCIAL CODE IN TERMS OF CORPORATE GOVERNANCE

Abstract

In conjunction with the considerable developments in Turkish economy in recent years, both foreign capital investment incoming our country, and expansion of Turkish investors abroad made it necessary to issue a new Turkish Commercial Code consistent with the conventions of international markets. For this purpose, numbered 6102 Turkish Commercial Code which will revoke the numbered 6762 Turkish Commercial Code that is in force for approximately fifty years, is adopted in Turkish Grand National Assembly and published in Official Gazete bearing date of February, 14, 2011. Before the law came into force in 1st July 2012, changes done by the law numbered 6335 in Turkish Commercial Code and Enactment Law.

The dominating conception in the numbered 6102 Turkish Commercial Code (the New Turkish Commercial Code will be used in remainder of the study) is to build the corporate governance principles. Especially in the corporations whose shares are trading on the stock exchange, it is tried to develop a new rules system oriented to attend all the persons concerned, firstly shareholder’s, interests. Transparency, a good and accountable management and an effective internal

¹ Bu çalışma, 3-4 Mayıs 2012 tarihlerinde İnönü Üniversitesi tarafından düzenlenen 24. Dünya Sürekli Denetim ve Raporlama Sempozyumunda sunulmuş ve genişletilerek son değişikliklere göre güncellenmiştir.

² Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, bnazlioglu@gazi.edu.tr

³ Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, yildizozerhan@gmail.com

and external auditing form the basis of these rules. In this context, a lot of arrangements are made in new Turkish Commercial Code.

In this study, before all else, the corporate governance principles will be accentuated, and the regulations in this direction brought by the new Turkish Commercial Code will be evaluated. Also, the changes done by the law numbered 6335 will be evaluated in terms with corporate governance principles. Particularly, the regulations in financial reporting and auditing fields will be investigated in detail.

Key Words: New Turkish Commercial Code, Corporate Governance Principles

1. GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte bütün dünyada ekonomik anlamda sınırların ortadan kalktığı gözlenmektedir. Şirketlerin buldukları ülke sınırları dışında farklı ülkelerde yatırımda bulunması, şirketler arasında yaşanan birleşmeler, sermaye piyasalarının ve finansal piyasaların serbestleşmesi ve özelleştirmeler kurumsal yönetimin önemini artmasına neden olmuştur. Ekonomik alanda yaşanan bu olumlu gelişmelerin yanı sıra, dünya çapında büyük ölçekteki şirketlerde (Enron, Parmalat, Ahold gibi) yaşanan skandallar da kurumsal yönetimin önemini artmasına neden olan bir diğer faktör olmuştur. Yaşanan şirket skandalları, devletlerin de bu konuya eğilmelerine ve kurumsal yönetimi tesis etme konusunda birçok düzenleme yapmalarına neden olmuştur. Örneğin ABD’de her ne kadar, kurumsal yönetimin temeli Amerikan Menkul Kıymetler Kanunu (SEC) ile atılmış olsa da, 2000 yılında yaşanan Enron skandalından sonra yeni bir düzenlemeye gidilmiş ve 2002 yılında Sarbanes-Oxley kanunu yayınlanmıştır. Yine, 1999 yılında OECD tarafından hazırlanan kurumsal yönetim ilkeleri, üye ülkeler tarafından imzalanmıştır. Ülkemizde de kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin ilk düzenleme Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yapılmıştır. Sermaye Piyasası Kurulu 2003 yılında kurumsal yönetim ilkelerini yayınlamış, 2006 yılında da Borsa İstanbul’da kurumsal yönetim endeksi oluşturulmuştur.

Ülkemizde 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe giren Türk Ticaret Kanununda da kurumsal yönetim ilkeleri tesis edilmeye çalışılmıştır.

2. KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ

Kurumsal yönetim, şirketlerde yönetim kurulları, şirket üst yönetimi, çalışanlar, hâkim ortak (lar), küçük hissedarlar ve diğer menfaat sahiplerinin çıkarlarını buluşturur, gerekli kontrol ve dengeyi sağlar. İyi bir kurumsal yönetimin temel ilkeleri, adillik (eşitlik), sorumluluk, hesap verebilirlik ve şeffaflıktır. OECD’nin tanımına göre kurumsal yönetim, bir şirketin yönetimi, yönetim kurulu, hissedarları ve diğer paydaşlar arasındaki bir dizi ilişkiyi kapsar. İyi kurumsal yönetim, yönetim kurulu ve üst yönetimin, şirketin ve pay sahiplerinin çıkarları doğrultusunda hedeflere yönelmeleri için uygun teşvikleri sağlamalı ve etkin denetimi kolaylaştırmalıdır. Böylece, güven unsuru tesis edilir, dolayısıyla sermaye maliyeti düşer ve şirketler, kaynakları daha etkin bir şekilde kullanmaya yönlendirilir (Darman, 2009: 6).

Kurumsal yönetimde, öncelikle pay sahiplerinin ve şirketle ilişkili diğer menfaat sahiplerinin haklarının korunması amaçlanmaktadır. Şirketlerin sermayelerinin halka açılması, işletme yönetiminde bulunmayan pay sahiplerinin haklarının korunmasını önemli hale getirmiştir. Pay sahiplerinin yanı sıra, diğer menfaat sahiplerinin haklarının korunması da kurumsal yönetimin temel amaçlarından birisidir. Ülkemizde kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin ilk düzenleme SPK tarafından yapılmıştır. SPK 2003 yılında yayınladığı ve daha sonraki yıllarda revize ettiği kurumsal yönetim ilkelerinde esas olarak, OECD’nin yayınlamış olduğu ilkeleri

baz almıştır. SPK kurumsal yönetim ilkelerini dört başlık altında ele almıştır. Bunlar; eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluktur.

2.1. Eşitlik

Adillik olarak da ifade edilen eşitlik ilkesi, şirket yönetiminin tüm faaliyetlerinde, pay ve menfaat sahiplerine eşit davranmasını ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini ifade eder. Pay sahipleri, sermayedar olarak ekonomik anlamda şirket malvarlığının mülkiyetine sahiptir. Dolayısıyla, yönetsel hakları da bulunmaktadır. Eşitlik ilkesi kapsamında, pay sahipleri ile ilgili düzenlemeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a) Pay sahipliği haklarının kullanımının kolaylaştırılmasına yönelik tedbirler işletme yönetimince alınır. Bu çerçevede, pay sahipleri ile ilişkiler biriminin oluşturulması ve pay sahiplerine ilişkin kayıtların sağlıklı, güvenli ve güncel olarak, bu birim tarafından tutulması sağlanır.
- b) Pay sahiplerinin bilgi alma ve inceleme hakkı vardır. Pay sahipliği haklarının sağlıklı olarak kullanılabilmesi için gerekli olan tüm bilgiler, pay sahiplerinin kullanımına sunulur. Bilgi, tam ve gerçeği dürüst bir biçimde yansıtacak şekilde zamanında ve özenli bir şekilde verilir. Bilgi alma talebi, ancak ticari sır ve şirket menfaati gerekçe gösterilerek genel kurul veya yönetim kurulunca reddedilebilir. Bilgi alma hakkı, aynı zamanda yönetim kurulu ve denetçilerin de bilgi verme yükümlülüğünü ifade eder. Özel denetçi tayinini istemek hakkı da bilgi alma hakkının bir parçasıdır.
- c) Pay sahiplerinin genel kurula katılımlarını sağlamak amacıyla, toplantı tarihi makul bir sürenin öncesinde kamuoyuna duyurulur. Genel kurul toplantı gündemi internet ortamında da açıklanır. Toplantıda, pay sahiplerince yönetim kurulu veya denetçilere yöneltilen soruya, pay sahipliği haklarının kullanılması için gerekli olması ve ticari sır kapsamına girmemesi kaydıyla cevap verilir. Yönetim kurulu üyelerinin ve yöneticilerin ücretlendirme esasları yazılı hale getirilmeli ve pay sahiplerine bu konuda görüş bildirme imkânı sağlanmalıdır. Bu bilgiler, şirketin internet sitesinde de yer almalı ve olağan genel kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunulmalıdır.
- d) Pay sahiplerinin oy hakkı, vazgeçilmez nitelikte bir hak olup, esas sözleşme ile kaldırılamaz ve oy hakkının özüne dokunulamaz. Oy hakkını haiz olan pay sahibi, genel kurulda bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi, üçüncü bir şahıs vasıtasıyla da kullanabilir. Oy kullanma prosedürü toplantıdan önce ve toplantı başlangıcında pay sahiplerine duyurulur.
- e) Azınlık pay sahiplerine ilişkin hakların kullanılmasında azami özen gösterilir. Azınlık pay sahiplerinin yönetim kuruluna temsilci göndermelerini sağlamak amacıyla, esas sözleşmede birikimli oy kullanma yöntemine yer verilir.
- f) Pay sahiplerinin kar payı alma hakkı vardır. Şirketin belirli ve tutarlı bir kar dağıtım politikası olur ve kamuoyuna açıklanır.
- g) Pay sahiplerinin paylarını serbestçe devretmesini zorlaştırıcı uygulamalardan kaçınılır. Esas sözleşmede, pay devrini zorlaştırıcı düzenlemelere yer verilmez.
- h) Azınlık ve yabancı pay sahipleri de dâhil olmak üzere, tüm pay sahiplerine eşit muamele edilir (eşit işlem ilkesi).

Eşitlik ilkesi, şirket yönetiminin tüm faaliyetlerinde, pay ve menfaat sahiplerine eşit davranmasını ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini ifade eder. Eşitlik ilkesi kapsamında, pay sahiplerine ilişkin yukarıda belirtilen düzenlemelerin yanı sıra diğer menfaat sahiplerine ilişkin düzenlemeler de söz konudur. Pay sahipleri dışındaki menfaat sahipleri, işletmenin hedeflere ulaşmasında ve faaliyetlerinde ilgisi olan herhangi bir kimse, kurum veya çıkar grubu olarak nitelendirilmektedir. Şirketle ilgili menfaat sahipleri, pay sahipleri ile birlikte çalışanları, alacaklıları, müşterileri, tedarikçileri, sendikaları, çeşitli sivil toplum kuruluşlarını, devleti ve potansiyel tasarruf sahiplerini içerir. Menfaat sahipleri, şirketin iyi bir şekilde yönetilmesinden ve sermayenin korunmasından yarar sağlarlar. Şirket faaliyetlerinin, kamuyu aydınlatma ilkeleri çerçevesinde dürüst, güvenilir ve kamuya açık olması, menfaat sahiplerinin bilgilenmelerini sağlar. Kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde, menfaat sahipleri ile ilgili düzenlemeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a) Menfaat sahipleri, haklarının korunması ile ilgili şirket politikaları ve prosedürleri hakkında yeterince bilgilendirilir.
- b) Menfaat sahiplerinin şirket yönetimine katılımını destekleyici mekanizma ve modeller geliştirilir.
- c) Yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler, menfaat sahiplerini zarara uğratmak kastıyla malvarlığının azalmasına yol açacak tasarruflarda bulunamaz.
- d) Şirketin insan kaynakları politikası oluşturulur ve eşit koşullardaki kişilere eşit fırsat sağlanması ilkesi benimsenir.
- e) Müşteri ile ilişkilerde, müşteri memnuniyetini sağlayıcı her türlü tedbir alınır. Kalite standartlarına uyulur, ticari sır kapsamında müşteri ve tedarikçiler ile ilgili bilgilerin gizliliğine uyulur.
- f) Şirketin faaliyetleri etik kurallar çerçevesinde yürütülür.
- g) Şirket sosyal sorumluluklarına karşı duyarlı olur; çevreye, tüketiciye, kamu sağlığına ilişkin düzenlemeler ile etik kurallara uyar ve bu konulardaki politikalarını kamuoyuna açıklar.

2.2. Şeffaflık

Kurumsal yönetim ilkelerinden ikincisi şeffaflıktır. Şeffaflık, ticari sır niteliğindeki ve henüz kamuya açıklanmamış bilgiler hariç olmak üzere, şirket ile ilgili finansal ve finansal olmayan bilgilerin, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle kolay erişilebilir bir şekilde kamuya duyurulması yaklaşımıdır. Pay ve menfaat sahipleri, şirketin yönetimi, finansal ve hukuki durumu ile ilgili düzenli ve güvenilir bilgiye ihtiyaç duyarlar. Bu bilgiler şeffaflık ilkesi çerçevesinde başta pay ve menfaat sahipleri olmak üzere kamuoyuna sunulur. Sunulan bu bilgilerin tarafsız olması gerekir. Belli bir kesimin çıkarları gözetilerek sunulan bilgi, gerçeğe uygun ve güvenilir olma özelliğini kaybeder. O nedenle, şirketin faaliyet raporlarının belirli esaslara uygun olarak düzenlenmesi, finansal tabloların bağımsız denetimden geçmiş olması, şeffaflığı sağlayan önemli unsurlar arasında yer alır. Şeffaflık ilkesi çerçevesinde yapılan düzenlemeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a) Kamuyu aydınlatma esasları ve araçları: Kamuya açıklanacak bilgiler, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle kolay erişilebilir ve eşit biçimde kamunun kullanımına sunulur. Şeffaflık ilkesine uygun olarak, uygulanan muhasebe politikaları ve faaliyet sonuçları gerçeğe uygun şekilde kamuya açıklanır. Kar dağıtım politikası faaliyet raporunda yer alır ve kamuya açıklanır. Proforma mali tabloların hazırlanması veya revize edilmesi, bağımsız denetim kuruluşunca yapılacak uygunluk denetimi uluslararası standartlara uygun olarak yapılır. Kamunun aydınlatılmasında şirkete ait internet sitesi aktif olarak kullanılır.
- b) Şirket ile pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler arasındaki ilişkilerin kamuya açıklanması: Bir kişi veya grubun şirket sermayesinde veya oy haklarındaki payının şirketin sermayesinin veya oy haklarının %5, %10, %25, %33, %50 ve %66,67'sine ulaşması, aşması veya bu oranların altına inmesi durumları şirket tarafından öğrenildiği anda kamuoyuna açıklanır. Şirketin ortaklık yapısı, faaliyet raporunda ve mali tablo dipnotlarında açıklanır. Yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve sermayenin %5'ine sahip olan pay sahipleri, şirketin sermaye piyasası araçları üzerinde yapmış oldukları işlemleri kamuya açıklarlar.
- c) Kamunun aydınlatılmasında periyodik mali tablo ve raporlar: Mali tablo ve dipnotları, şirketin gerçek finansal durumunu gösterecek şekilde hazırlanır. Mali tablolar ve dipnotları mevcut mevzuat ve uluslararası muhasebe standartları çerçevesinde hazırlanır. Bu tablolar, bağımsız denetim raporunda yer alan hususlar doğrultusunda düzeltilir. Faaliyet raporlarında, faaliyet konusu, sektör hakkında bilgi ve şirketin sektör içindeki yeri, yönetimin şirketin durumuna ilişkin değerlendirmesi, iç kontrol sistemi, bağımsız denetim kuruluşunun şirketin iç kontrol sistemi ile ilgili görüşü, ilişkili taraflarla olan işlemler, geleceğe yönelik beklentiler gibi konular yer alır.
- d) Bağımsız Denetim: Bağımsız denetim kuruluşları ve bu kuruluşlarda istihdam edilen denetim elemanlarının bağımsızlığı esastır. Bağımsızlık ilkesi, denetim faaliyetlerinin, bağımsız denetçinin mesleki takdir ve tarafsızlığını zedeleyebilecek nitelikteki herhangi bir çıkar veya etkiden etkilenmeksizin yürütülmesini ifade eder. Bağımsız denetim faaliyetleri ile danışmanlık faaliyetlerinin birbirinden ayrılması, bağımsız denetim kuruluşunun en çok 5 hesap dönemi için seçilmesi bağımsızlığı sağlama yönünde getirilen düzenlemelerdir.

- e) Ticari sır kavramı ve içerden öğrenenlerin ticareti: Ticari sır niteliğindeki bilginin tespitinde, şirketin şeffaflığı ile çıkarlarının korunması arasındaki dengenin gözetilmesi gerekir. Ticari sırların güvenliği ve korunması esastır. İçerden öğrenilen bilgilerin kullanımının önlenmesi için gerekli her türlü tedbirin de alınması gerekir.
- f) Şeffaflık ilkesi çerçevesinde, kamuya açıklanması gereken önemli olay ve gelişmelere de yer verilmiştir. Buna göre; Şirket aleyhine açılmış bir davanın karara bağlanması, alacakların önemli bir bölümünün tahsilinin şüpheli hale gelmesi, şirketin son 5 iş günü içerisinde hisse fiyatında % 25'ten fazla artış veya azalış olması, denetim şirketinin değişmesi gibi durumların, rakamsal etkisi ile birlikte derhal kamuoyuna açıklanması gerekir.

2.3. Hesap Verebilirlik

Kurumsal yönetim ilkelerinden üçüncüsü hesap verebilirliktir. Hesap verebilirlik; yönetim kurulu üyelerinin esas itibarıyla şirket tüzel kişiliğine ve dolayısıyla pay sahiplerine karşı olan hesap verme zorunluluğunu ifade eder. Bilindiği gibi, şirketin onu kuran ortaklardan ve yöneticilerden ayrı bir kişiliği söz konusudur. Şirket yöneticilerinin, şirket faaliyetlerinin yürütülmesinde almış oldukları kararlar nedeniyle şirket kişiliğine karşı bir sorumlulukları bulunmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirirken rasyonel, şirketin çıkarları ile pay sahipleri ve menfaat sahipleri arasındaki dengeyi gözetmeleri gerekir. Yönetim kurullarına bağımsız üye atanmasının tavsiye edilmesi, şirketi zarara uğratan yönetim kurulu üyelerinin görevine son verilmesi, şirketi hedeflerine ulaştıranların ödüllendirilmesi gibi hususlar, hesap verebilirlik ilkesi çerçevesinde ele alınan konulardır. SPK'nın yayınlamış olduğu kurumsal yönetim ilkelerinde yönetim kurulunun fonksiyonu, görev ve sorumlulukları, faaliyetleri, oluşumu ile yönetim kuruluna sağlanan mali haklar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

2.4. Sorumluluk

Kurumsal yönetim ilkelerinden sonuncusu, sorumluluktur. Şirket yönetiminin şirket adına yaptığı tüm faaliyetlerinin mevzuata, esas sözleşmeye ve şirket içi düzenlemelere uygunluğunu ve bunun denetlenmesini ifade eder. İşletmede etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması, finansal ve operasyonel faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde gözetilmelerini sağlamak amacıyla, denetimden sorumlu komitenin kurulması, bu komitenin kamuya açıklanacak finansal tabloların ve dipnotlarının mevcut mevzuat ve uluslararası muhasebe standartlarına uygunluğunu denetlemesi, bağımsız denetim kuruluşunun da görüşünü alarak yönetim kuruluna görüş bildirmesi, bağımsız denetim kuruluşu ile koordineli bir şekilde çalışması, şirketin finansal tablo ve dipnotlarının bağımsız denetimden geçmesi, sorumluluk ilkesi çerçevesinde yapılan düzenlemelerdir.

3. YENİ TÜRK TİCARET KANUNUNDA YAPILAN DÜZENLEMELER

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda hâkim olan anlayış, kurumsal yönetim ilkelerini tesis etmektir. Özellikle pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketlerde, pay sahipleri başta olmak üzere, tüm ilgililerin menfaatlerini korumaya yönelmiş yeni bir kurallar sistemi oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu kuralların temellerini, şeffaflık, iyi ve hesabı verilebilir bir yönetim ve etkili bir iç ve dış denetim oluşturmaktadır (Genel Gereğe). Bu çerçevede yeni TTK 'da birçok düzenleme yapılmıştır.

3.1. Eşitlik

Yeni TTK 'nın 357. Maddesinde "eşit işlem" ilkesi benimsenmiştir. Buna göre, "pay sahipleri eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulur" hükmü ile şirketlerin organlarının öznel ve keyfi kararlarla uygulama yapmalarına bir üst sınır getirilmiştir. Eşit işlem ilkesi, pay sahiplerini eşitsizliğe karşı koruduğundan ve onlara asgarî bazı

hakların tanınmasını güvence altına aldığından, mevcut ve gelecekteki pay sahiplerinin sermaye piyasasına güven duymasına, dolayısıyla hem anonim şirketler hukukunun hem de sermaye piyasasının etkin bir şekilde işlemesine büyük bir katkı sağlamaktadır (Karasu, 2013: 18).

Yasanın 358. Maddesini de eşitlik ilkesi çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Yasanın değişiklik yapılmadan önceki 358. maddesinde ‘İştirak taahhüdünden doğan borç hariç, pay sahipleri şirkete borçlanamaz. Meğerki, borç, şirketle, şirketin işletme konusu ve pay sahibinin işletmesi gereği olarak yapılmış bulunan bir işlemde doğmuş olsun ve emsalleriyle aynı veya benzer şartlara tâbi tutulsun.’ İfadesi ile pay sahiplerinin şirkete karşı borçlanmaları yasaklanmış ve hatta cezai müeyyide öngörülmüştü (md. 562). Madde gerekçesinde de ‘‘pay sahiplerinin şirkete karşı borçlanmalarının, birçok iş ve işlemde şirket kasasını kullanmalarının, kişisel harcamalarını bu kanaldan yapmalarının, hatta şirketten para çekmelerinin engellenmesi amaçlanmıştır (madde gerekçesi, md. 358). Şeklinde ifade edilmişti. Ancak kanunun bu maddesi 6335 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile esnetilmiş ve ‘‘Pay sahipleri, sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanamaz.’’ Hükmü ile pay sahiplerinin şirkete borçlanmalarının önü açılmıştır. İşletmesi nedeniyle şirketle iş yapan pay sahiplerinin, şirketin her müşterisi gibi vadeli, konsinye veya benzeri yöntemlerle şirketten mal alabilmelerine ise imkân sağlanmıştır. Yine, 6102 sayılı yasanın 395. Maddesi ve 6335 sayılı kanunun 395. nci maddesinin 2. Fıkrası ile yönetim kurulu üyesinin, genel kuruldan izin almadan, şirketle kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamayacağı, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ve onlarla bağlantılı kişilerin de şirkete nakit borçlanamayacakları ve şirketin bu kişiler için kefalet, garanti ve teminat veremeyeceği, sorumluluk yüklenemeyeceği, bunların borçlarını devralamayacağı hükmüne yer verilmiştir. Böylece şirketin sermayesinin korunması ve kötüye kullanımların önüne geçilmesi amaçlanmıştır. ⁴

Azınlığa yönetim kurulunda temsil hakkı sağlanmıştır (ancak esas sözleşmede öngörüldüğü takdirde) (360. Madde).

3.2. Şeffaflık

Yeni TTK ‘da şeffaflık yönünde yapılan en önemli düzenlemelerden birincisi, 1524. Maddede öngörülen internet sitesi kurma zorunluluğudur. Kanunun değiştirilmeden önceki maddesinde her sermaye şirketine bir internet sitesi açmak zorunluluğu getirilmişti. Ancak 6335 sayılı kanunla yapılan değişiklikle, bu düzenlemenin kapsamı daraltılmıştır. Buna göre sadece denetime tabi olan sermaye şirketlerinin ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır hükmüne yer verilmiştir. Şirketlere böyle bir zorunluluk getirilmesinin nedeni, Şirkete ilişkin web sayfasının, şirketle ilgili bilgilere, şirketin yaptığı açıklamalara, çağrılara, beyanlara ve hazırladığı belgelere, raporlara, finansal tablolara, sorulara verilen cevaplara, herkesin en kolay şekilde ulaşabildiği, en güvenilir şeffaflığı en üst düzeyde sağlayan araç olduğu düşüncesinden kaynaklanmaktadır (madde gerekçesi, md. 1524). İnternet sitesinde açıklanacak bilgilerin de kapsamı daraltılmıştır. İnternet sitesinde finansal tabloların, faaliyet raporunun, kar dağıtımına ilişkin genel kurul kararının ve bağımsız denetçi görüşünün ö ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi, internet sitesinde yayınlanması zorunlu iken, 6335 sayılı yeni TTK değişiklik kanunu ile söz konusu zorunluluğu düzenleyen 524. Madde tamamen yürürlükten kaldırılmıştır⁵.

⁴ 6102 sayılı Kanunun 395 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘‘(2) Pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan 393 üncü maddede sayılan yakınları şirkete nakit borçlanamaz. Bu kişiler için şirket kefalet, garanti ve teminat veremez, sorumluluk yüklenemez, bunların borçlarını devralamaz. Aksi hâlde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklıları bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebilir.’’

⁵ Yürürlükten kaldırılan 524. Madde şöyleydi ‘‘Anonim şirketin ve topluluğun finansal tablolarını düzenlemekle yükümlü ana şirketin yönetim kurulu, bilanço gününden itibaren altı ay içinde; finansal tabloları, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu, kâr dağıtımına ilişkin genel kurul kararını, denetçinin 403 üncü madde uyarınca verdiği görüşü ve genel kurulun

Günümüzde iletişimin en önemli aracı haline gelen internet yoluyla, şirketle ilgili kişilere ve kurumlara, şirketin finansal tabloları ve bunların dipnotlarına, denetçi raporlarına ulaşabilme imkânı tanınmıştır. Böylece, şeffaflık ilkesi çerçevesinde, şirketle ilgili kesimlere, halen borsada işlem gören şirketlerin yanı sıra, bağımsız denetime tabi diğer sermaye şirketlerinin de bilgilerine ulaşabilme imkânı sağlanmış olmaktadır.

Yeni TTK ‘nın Şeffaflık ilkesi kapsamında yaptığı en önemli düzenlemelerden ikincisi, finansal tabloların Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla uyumlu Türkiye Finansal Raporlama standartlarına uygun olarak düzenlenmesini öngören 88. Madde ve 64. Maddeleri idi. Bu maddelere göre gerçek ve tüzel kişilerin defterlerini tutarken de Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyumlu, Türkiye Finansal raporlama Standartlarına uygun bir şekilde tutmaları gerekli kılınmıştı. Ancak 6335 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile defterlerin Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun şekilde tutulması zorunluluğundan vazgeçilmiştir. Gerçek ve tüzel kişilerin münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara uymak ve bunları uygulamak zorunluluğu söz konusudur. Her ne kadar kapsam sınırlandırılmış olsa da kanundaki bu hüküm ile küreselleşmenin bir sonucu olarak uluslararası muhasebe uygulamaları ile Türkiye’deki muhasebe uygulamaları arasında yeknesaklığın sağlanması ve şirketlerin rekabet gücünün artırılması amaçlanmıştır.

Yine kanunun 64 üncü maddesine göre; Her tacir, ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, bu Kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır. ⁶

Kanunun değişiklik yapılan geçici 1. Maddesine göre aşağıda sayılanlar TMS/TFRS ve yorumlarını uygulamakla yükümlü kılınmıştır:

- a) Sermaye Piyasası Kanununa göre, ihraç ettikleri sermaye piyasası araçları borsada veya teşkilatlanmış diğer bir piyasada işlem gören şirketler, aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri ve konsolidasyon kapsamına alınan diğer işletmeler,
- b) Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankalar ile bağlı ortaklıkları,
- c) Sigortacılık Kanununda tanımlanan sigorta ve reasürans şirketleri,
- d) Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda tanımlanan emeklilik şirketleri,
- e) TMS/TFRS ve yorumlarını uygulamayı tercih edenler.

3.3. Hesap verebilirlik

Yeni TTK ‘nın hesap verebilirlik ilkesi kapsamında yaptığı en önemli düzenleme Bağımsız Denetime ilişkin düzenlemelerdir. Denetime ilişkin düzenlemeler, şeffaflığın sağlanmasıyla da doğrudan ilişkilidir. Kanunda, kapsamı Bakanlar Kurulunca belirlenen sermaye şirketlerinin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre düzenlenmiş finansal tabloları ile yönetim kurulu faaliyet raporunun, bağımsız denetçiler tarafından denetlenmesi zorunluluğu getirilmiştir.

buna ilişkin kararını, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan ettirir ve şirketin internet sitesine koyar. Bu belgelerin Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verilmesine ilişkin hükümler saklıdır.”.

⁶ 6102 sayılı kanunun 64 üncü maddesinin değiştirilmeden önceki hali “Her tacir, ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, ticari işlemleriyle malvarlığı durumunu, Türkiye Muhasebe Standartlarına ve 88 inci madde hükümleri başta olmak üzere bu Kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır. “ şeklinde idi..

Kanunda ayrıca, kimlerin denetçi olup olamayacakları da ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

3.3.1. Denetimin konusu ve kapsamı

Yeni Türk Ticaret Kanununda anonim şirketlerin denetimine yönelik olarak önemli değişiklikler yapılmıştır. Kanunda, kapsamı Bakanlar Kurulunca belirlenecek olan şirketlerin finansal tablolarının, uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetleneceği öngörülmüştür (md. 397). Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı da denetimin kapsamı içine dahil edilmiştir. Denetçinin denetiminden geçmemiş finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, düzenlenmemiş sayılmaktadır. Denetlenecek olan, şirketin finansal tabloları ile yıllık raporları ve bunlar bağlamında tüm şirket muhasebesidir (madde gerekçesi md. 397).

6102 sayılı kanunda değişiklik yapılmadan önce tüm anonim ortaklıklar bağımsız denetim kapsamında iken, 6335 sayılı kanunla yapılan değişikliklerle bu kapsamın daraltıldığı gözlenmektedir.⁷

Şirketin ve topluluğun finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimi; Envanterin, Muhasebenin ve Türkiye Muhasebe Standartlarının öngördüğü ölçüde iç denetimin, Riskin erken saptanması ve yönetilmesi amacıyla kurulan komitenin yönetim kuruluna verdiği raporların, Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimidir.

Denetlemenin yapılmasında dört kural söz konusudur. Bunlar (Madde gerekçesi, md. 398):

- Şirket ve topluluk yönünden, finansal tablolarla raporların uyumlu olup olmadıkları,
- Tablolar ve raporlarla denetimin ortaya koyduğu bulguların ve bilgilerinin birbiriyle uyumlu olup olmadığı,
- Şirketin ve topluluğun genel durumunun tatmin edici bir şekilde takdim edilip edilmediği,
- Risklerin isabetle ifade olup olunmadığıdır.

Risklere işaret, denetimin ve denetim raporunun görevi değildir. Burada kastedilen, risklerin anlaşılıp anlaşılmadığının, özellikle yıllık raporlarda buna işaret edilip edilmediğinin ve 378 inci maddede öngörülen mekanizmanın işleyip işlemediğinin incelenmesidir. Kanunda, hesap verebilirlik ilkesi çerçevesinde pay sahiplerine, özel denetim isteme hakkı verilmiştir. Her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer alması bile genel kuruldan isteme hakkına sahiptir. Eğer genel kurul bu isteği onaylarsa, şirket veya her bir pay sahibi otuz gün içinde, asliye ticaret mahkemesinden bir özel denetçi atanmasını isteyebilir.

3.3.2. Denetim raporu

⁷ Kanunun değiştirilmeden önceki halinde, Hiçbir anonim şirket bağımsız denetimin kapsamı dışında bırakılmamış olup, aşağıda sayılan tüm anonim şirketler bağımsız denetimin kapsamına dâhil edilmişti:

- Büyük, küçük ve orta ölçekli anonim şirketler,
- Halka açık olan veya olmayan anonim şirketler,
- Hisse senetleri borsada işlem gören veya görmeyen anonim şirketler,
- Özel ve kamu sektörüne dâhil tüm anonim şirketler.

Denetim raporunun düzenlenmesine ilişkin hükümler kanunun 402 inci maddesinde yer almaktadır. Denetçi, yapılan denetimin türü, kapsamı, niteliği ve sonuçları hakkında, gereken açıklıkta, anlaşılır, basit bir dille yazılmış, geçmiş yıllarla karşılaştırılmış olarak hazırlanmış, finansal tabloları konu alan bir rapor düzenler.

Denetim raporunda aşağıda belirtilen hususlar açıklanır:

- Defter tutma düzeninin, finansal tabloların ve topluluk finansal tablolarının, kanun ile esas sözleşmenin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olup olmadığı,
- Yönetim kurulunun denetçi tarafından denetim kapsamında istenen açıklamaları yapıp yapmadığı ve belgeleri verip vermediği,
- Finansal tablolar ile bunların dayanağı olan defterlerin, öngörülen hesap planına uygun tutulup tutulmadığı,
- Türkiye Muhasebe Standartları çerçevesinde, şirketin malvarlığı, finansal ve karlılık durumunun resmini gerçeğe uygun olarak ve dürüst bir şekilde yansıtmadığı.

Denetçi, denetimin sonucunu görüş yazısında açıklar (md. 403). Bu yazı, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun belirlediği esaslar çerçevesinde, denetimin konusu, türü, niteliği ve kapsamı yanında denetçinin değerlendirmelerini de içerir. Denetçi, olumlu görüş verdiği takdirde yazısında, öncelikle 398 inci madde ve Türkiye Denetim Standartları uyarınca yapılan denetimde, Türkiye Muhasebe Standartları ve diğer gereklilikler bakımından herhangi bir aykırılığa rastlanmadığını; denetim sırasında elde edilen bilgilere göre, şirketin veya topluluğun finansal tablolarının doğru olduğunu, malvarlığı ile finansal duruma ve kârlılığa ilişkin resmin gerçeğe uygun bulunduğunu ve tabloların bunu dürüst bir şekilde yansıttığını belirtir. Görüş yazısında, yönetim kurulunun finansal tablolara ilişkin konular bakımından sorumluluğunu gerektirecek bir sebebin mevcut olmadığına, varsa buna işaret edilir. Görüş Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun belirlediği şekilde ve herkesin anlayabileceği bir dille yazılır.

Çekinceleri varsa denetçi, olumlu görüş yazısını sınırlandırabilir veya olumsuz görüş verebilir. Sınırlanmış olumlu görüş, finansal tabloların şirketin yetkili kurullarınca düzeltilebilecek aykırılıklar içerdiği ve bu aykırılıkların tablolarda açıklanmış sonuca etkilerinin kapsamlı ve büyük olmadığı durumlarda verilir. Sınırlamanın konusu, kapsamı ve düzeltmenin nasıl yapılacağı sınırlandırılmış olumlu görüş yazısında açıkça gösterilir.

Şirket defterlerinde, denetlemenin bu Bölüm hükümlerine uygun bir şekilde yapılmasına ve sonuçlara varılmasına olanak vermeyen ölçüde belirsizliklerin bulunması veya şirket tarafından denetlenecek hususlarda önemli kısıtlamaların yapılması hâlinde denetçi, bunları ispatlayabilecek delillere sahip olmasa bile, gerekçelerini açıklayarak görüş vermekten kaçınabilir. Kaçınma olumsuz görüşün sonuçlarını doğurur.

Olumsuz görüş yazılan hâllerde yönetim kurulu, görüş yazısının kendisine teslimi tarihinden itibaren dört iş günü içinde, genel kurulu toplantıya çağırır ve genel kurul yeni bir yönetim kurulu seçer. Esas sözleşmede aksi öngörülmemişse, eski yönetim kurulu üyeleri yeniden seçilebilir. Yeni yönetim kurulu altı ay içinde, kanuna, esas sözleşmeye ve standartlara uygun finansal tablolar hazırlar ve bunları denetleme raporu ile birlikte genel kurula sunar. Sınırlı olumlu görüş verilen hâllerde genel kurul, gerekli önlemleri ve düzeltmeleri de karara bağlar.

3.3.3. Denetçi olabilecekler ve ilgili şirkette denetçi olamayacaklar

Denetçi, bağımsız denetim yapmak üzere, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen kişiler ve/veya ortakları bu kişilerden oluşan sermaye şirketi olabilir.

Orta ve küçük ölçekli anonim şirketler ise, bir veya birden fazla yeminli mali müşaviri veya serbest muhasebeci mali müşaviri denetçi olarak seçebileceklerdir (md. 400). Yeni TTK da denetçilik mesleğine önem verildiği ve denetlemede bu mesleğe mensup olmanın bir ana ilke olarak kabul edildiği ifade edilmekte, bu nedenle bağımsız denetleme kuruluşlarının üyelerinin de yeminli mali müşavir ve/veya serbest muhasebeci mali müşavir olmaları şartının getirildiği vurgulanmaktadır (madde gerekçesi, md. 400). Üyelerden kasıt, bağımsız denetleme kuruluşlarının pay sahipleri veya ortaklarıdır. Meslekten olmayan kişiler bağımsız denetleme kuruluşu kuramayacaklardır. Kanunda, tam bağımsız bir denetimi sağlamak amacıyla, kimlerin ilgili şirkette denetçi olamayacakları aşağıdaki şekilde sayılmıştır:

- a) Denetlenecek şirkette pay sahibiyse,
- b) Denetlenecek şirketin yöneticisi veya çalışanıysa veya denetçi olarak atanmasından önceki üç yıl içinde bu sıfatı taşıyorsa,
- c) Denetlenecek şirketle bağlantısı bulunan bir tüzel kişinin, bir ticaret şirketinin veya bir ticari işletmenin kanuni temsilcisi veya temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, yöneticisi veya sahibiyse ya da bunlarda yüzde yirmiden fazla paya sahipse yahut denetlenecek şirketin yönetim kurulu üyesinin veya bir yöneticisinin alt veya üst soyundan biri, eşi veya üçüncü derece dâhil, üçüncü dereceye kadar kan veya kayın hısımsıya,
- d) Denetlenecek şirketle bağlantı halinde bulunan veya böyle bir şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip olan bir işletmede çalışıyorsa veya denetçisi olacağı şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip bir gerçek kişinin yanında herhangi bir şekilde hizmet veriyorsa,
- e) Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tabloların düzenlenmesinde denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunmuşsa,
- f) Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının çıkarılmasında denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunduğu için (e) bendine göre denetçi olamayacak gerçek veya tüzel kişinin veya onun ortaklarından birinin kanuni temsilcisi, temsilcisi, çalışanı, yönetim kurulu üyesi, ortağı, sahibi ya da gerçek kişi olarak bizzat kendisi ise,
- g) (a) ile (f) bentlerinde yer alan şartları taşıdığı için denetçi olamayan bir denetçinin nezdinde çalışıyorsa,
- h) Son beş yıl içinde denetçiliğe ilişkin mesleki faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının yüzde otuzundan fazlasını denetlenecek şirkete veya ona yüzde yirmiden fazla pay ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa, denetçi olamaz.

Denetçilere rotasyon getirilmiştir. On yıl içinde aynı şirket için toplam yedi yıl denetçi olarak seçilen denetçi üç yıl geçmedikçe denetçi olarak yeniden seçilememektedir. Denetçinin denetleme yaptığı şirkete, vergi danışmanlığı ve dergi denetimi dışında danışmanlık veya hizmet vermesi de yasaklanmıştır.

3.4. Sorumluluk

Kurumsal yönetim ilkelerinden dördüncüsü olan sorumluluk ilkesi de yeni TTK 'da oluşturulmaya çalışılmıştır. Sorumluluk davaları, hukuki ve cezai müeyyideler, şirket yönetiminin sorumluluğuna yönelik olarak yapılan düzenlemeleri oluşturmaktadır.

Yeni TTK'nın 375. Maddesine göre şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi, muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması, yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri içinde sayılmıştır. Finansal denetim düzeninin kurulmasından kasıt, şirketin iş ve işlemlerinin denetlenmesine ilişkin bir "iç denetim" sisteminin ve bunu yapacak örgütün (bölümün) açıkça gösterilmesidir. Finansal denetim, bir anlamda "Teftiş Kurulu'nun yaptığı denetimdir. Finansal denetim, iş ve işlemlerin iç denetimi yanında, şirketin finansal kaynaklarının, bunların kullanılması şeklinin, durumunun, likiditesinin denetimi ve izlenmesini de içerir. Finansal denetim, kurumsal yönetim kurallarının bir gereği olarak kabul edilmektedir (madde gerekçesi, md. 375). Kanunun bu maddesi şirketlerde etkin bir iç kontrol sisteminin ve iç denetiminin gerekliliğine işaret eden ve bu sebeple de iç denetim birimlerinin kurulmasını teşvik eden bir düzenleme niteliği taşımaktadır.

Yönetim kurulunun sorumluluğu çerçevesinde yeni TTK'de getirilen önemli bir düzenleme de, pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, "Risklerin Erken Teşhisi Komitesi'nin kurulmasıdır. Kanunun 378. Maddesine göre, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlü kılınmıştır. Pay senetleri borsada işlem görmeyen diğer şirketlerde ise bu komite, denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi halinde derhal kurulacaktır. Söz konusu komite, iç kontrol mekanizmalarından biri olarak kabul edilmektedir. Denetim komitesinden farkı, sadece risklere odaklanmasıdır. Ayrıca, denetim geçmişe yönelik bir inceleme olduğu halde, risk teşhisi gelecek ve geleceğin yorumuyla ilgilidir. Komitenin iki ayda bir yönetim kuruluna rapor vermesi gerekir. Kanun erken uyarı sistemine özel bir önem verdiği için bu konuda denetçileri de görevlendirmiştir. Kanunun 398/4 Maddesinde denetçiye verilen ikaz görevi açıkça ifade edilmiştir.

Yönetim kurulu üyelerinin, görevlerini yaparken kusurlarıyla şirkete verebilecekleri zararın sigorta ettirilmesi de (361. Madde) sorumluluk ilkesi kapsamında ele alınabilir.

SONUÇ

Yeni Türk Ticaret kanununda kurumsal yönetimi tesis etme yönünde birçok önemli düzenleme yapılmıştır. Kamuyu aydınlatma ilkesi çerçevesinde, özellikle işletme yönetiminde yer almayan pay sahipleri başta olmak üzere, işletme ile ilgili diğer kesimlerin bilgi ihtiyacını karşılama yönünde önemli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Etkili bir denetim yolu ile de şirketlerimizin uluslararası alanda rekabet güçlerinin artırılması amaçlanmıştır. Ancak kanun yürürlüğe girmeden önce yapılan bir takım değişiklikler, kurumsal yönetimi tesis etme yönündeki çabaları kısıtlayıcı niteliktedir. Bu değişiklikler kurumsal yönetim ilkeleri açısından aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Yeni TTK tüm sermaye şirketlerine bağımsız denetim yükümlülüğünü getirmekteydi, ancak 6335 sayılı kanunla yapılan değişiklikle bu kapsam daraltılmış ve hangi şirketlerin denetime tabi olacağı Bakanlar Kuruluna bırakılmıştır.
- Yeni TTK tüm sermaye şirketleri açısından internet sitesi açma ve internet sitesi içeriğini kanuna uygun olarak düzenleme yükümlülüğünü getirmekteydi. Ancak, 6335 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile yalnızca denetime tabi sermaye şirketleri açısından internet sitesi zorunluluğu getirilmiş ve internet sitesinde yayınlanacak bilgilere de sınırlama getirilmiştir.
- 6335 sayılı kanunla yapılan değişiklikle şirket kuruluşu, sermaye artırımı, birleşme, bölünme gibi işlemlerde işlem denetimi ve işlem denetçisinden rapor alma şartını içeren hükümler tamamen kanundan çıkarılmıştır.

- 6102 sayılı kanunda ticari defterlerin Türkiye Muhasebe Standartlarına göre tutulacağı düzenlenmekte idi. Ancak yapılan değişiklikle bu düzenleme yasadan kaldırılmış ve Vergi usul kanununa göre defter tutulması düzenlenmiştir.
- Bir diğer değişiklik, denetçinin tanımı ve denetçi rotasyonu hususunda yapılmıştır.

KAYNAKÇA

- Darman, G. A. 2009. Kurumsal Yönetim Uygulamalarında Yakınsamaya Hukuksal Düzenleme ve Piyasa Dinamiklerinin Etkisi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasu, R. 2013. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim İle İlgili Getirilen Yenilikler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 4 Sayı:2.
- Sermaye Piyasası Kurulu, Kurumsal Yönetim İlkeleri, 2003.
- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14 Şubat 2011, 27846 sayılı Resmi Gazete.
- PWC, 2012. https://www.pwc.com.tr/tr/turk-ticaret-kanunu/dokumanlar/pwc-ttk_yururlukte-04-07-2012.pdf
(Erişim Tarihi: 21.11.2016)